

ПАРАНЬКО Н.П., НІКОЛАЄВА Т.В., ДАВИДЕНКО І.В.

Київський національний університет технологій та дизайну

ДОСЛІДЖЕННЯ КОЛОРИСТИКИ НАРОДНОГО ОДЯГУ УКРАЇНОК КИЇВЩИНИ

Вивчення колористики українського народного жіночого одягу регіонів Київщини на основі творчого аналізу оригінальних акварельних замальовок середини 19ст., виконаних дослідником української культури Домініком Де ля Флізом, з метою застосування результатів дослідження в проектуванні сучасних моделей одягу.

Ключові слова: колористика, український народний жіночий одяг, дослідження, художньо-композиційні характеристики.

RESEARCH OF THE COLORING OF THE UKRAINIAN WOMEN'S NATIONAL CLOTHES KIEV REGION

PARANKO N. P., NIKOLAEVA T. V., DAVIDENKO I.V.

Kyiv National University of Technologies and Design

Study the coloring of Ukrainian national women's clothes of Kyiv region, based on the creative analysis of original mid-19th century watercolor sketches made by a Ukrainian culture researcher Dominique De la Flize, and use the research results in the design of modern fashion.

Keywords: coloring, Ukrainian national women's clothing, research, artistic and compositional characteristics.

Вступ. В індустрії моди існує неписане правило: в кожному сезоні повинен бути присутнім ретрообраз і етнічний образ, які можна комбінувати. На перший погляд здається, що такий підхід обмежує дизайнера, однак насправді він забезпечує безліч варіацій, якщо врахувати кількість історичних періодів і етнічних культур, які можуть послужити джерелом натхнення. Дизайнери для своїх нових колекцій все частіше черпають натхнення з національних костюмів різних народів та епох. Адже етностиль в одязі – це спосіб підкреслити свою індивідуальність і заявити про свою сміливість і незалежність. Відмінною рисою етностилу є неординарність, природність і, що дуже важливо в наш кризовий час, розмаїття кольорів. З допомогою етностилу образ можна позначити автентичними кольорами і це буде не лише елемент костюма, але й визнання любові до певної нації.

Колір у композиції декоративно-прикладного мистецтва, до якого відноситься і мистецтво творення одягу, виконує комунікаційну функцію (поділ, акцентування, об'єднання або роз'єднання візуальної інформації), пізнавальну функцію (кольорові символи і знаки, кодування) і найважливішу – виражальну функцію. Саме остання функція активно впливає на художню образність творів, викликаючи відповідні емоції та естетичні почуття [1].

Результати досліджень. Дана стаття присвячена дослідженню колористики українського народного вбрання на основі аналізу творчої спадщини дослідника Домініка Де ля Фліза. Його творча спадщина - унікальне явище в історії української і європейської науки та культури середини 19 ст. Дев'ять рукописних книг великого формату та обсягу (деякі з них - понад тисячу сторінок) містять етнографічний опис Київщини та Черкащини з великою кількістю географічних, медичних, біологічних та мистецтвознавчих відомостей. Книги також ілюстровані оригінальними акварельними малюнками [здебільшого це замальовки українців в народному одязі] [2].

Спадщина Де ля Фліза може надихнути на творчі ідеї багатьох дизайнерів. Це дуже цікавий матеріал з історії українського костюма, адже малюнки Де ля Фліза, зняті з натури, дають можливість уявити різноманітність видів та форм українського народного одягу Наддніпрянщини і Полісся (сорочки, свити, кожухи, юпки, головні убори, взуття, прикраси), пропорційне співвідношення елементів одягу, крій, колорит, оздоблення, способи носіння. На рис.1-4 представлені фотографії замальовок дослідника Домініка Де ля Фліза, зроблені Інститутом української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського НАН України [3] та фотографії автора, зроблені із оригіналів малюнків Де ля Фліза, які зберігаються в Чернігівському історичному музеї ім.В.В.Тарновського.

Lesons des villages Verprik, Plesetske, Vylshanka, Baraxti, du bouay de Kostow, Vihit de Yassikov, arrondissement de Kiev. Krestiane selenixъ Verprikovskogo, Plesetskogo, Vylshanskogo, Olshanskogo, Baraxtynskogo, i.ч. Фастова, Васильківського повіту, Київської губернії.

Рис.1. Мешканці сіл Веприк, Плесецьке, Вільшанка, Баракхти та м.Фастів Васильківського повіту

Мешканці Обухівського товариства

Рис.2. Мешканці м. Обухів

Мешканці Фастівського товариства

Рис.3. Мешканці м. Фастів Київського повіту

*Les habitants des villages: Ulitanka, Kuzonkova, Vouzavka, Luitovka, Ahinov, Tripoli, Vitatshew, Soukowsko, et Bilogorodka, district de Kiev.
Крестіане селянські Улітанького, Кожухівського, Бугаївського, Дмитрівського, Димерського, Трипільського, Вітачівського, Жуківського та Білогородського Київського повіту.*

Рис.4. Мешканці сіл Глеваха, Кожухівка, Бугаївка, Дмитрівка, Димер, Трипілья, Вітачів, Жуківці та Білогородка Київського повіту

В естетичних властивостях комплексу народного вбрання особливу роль відігравав колір та його художньо-емоційне сприйняття. Кольорова палітра українського народного одягу життєрадісна, яскрава і барвиста.

Такі кольори налаштовують людину на позитивне сприйняття життя і навколишнього світу. В народному мистецтві України колірне рішення завжди відіграє активну роль, як найсильніший засіб емоціонального впливу. [4].

Загальний колорит вбрання Правобережної України був світлий, білий, збагачений яскравими кольорами вовняних плахт і поясів, вінків, червоного намиста та стрічок [5]. Продуману високохудожню композиційну форму та об'ємно-просторову структуру мають комплекси одягу Київщини. Вони характеризуються винятковою силою емоційного декоративного звучання. У цьому важливу роль відіграють :

- білий колір (білі свити, білі кожухи); вишивка на білому тлі сорочок;
- поява верхнього плащовидного одягу із тонкого яскравого сукна - баєвих юпок;
- пошиття з кольорових фабричних тканин спідниць;
- вишивка або аплікація на керсетках, кожухах, юпках;
- різнокольорові барвисті стрічки - дівочі головні убори;
- червоне намисто, дукати.

Замальовки Де ля Фліза промовисто підтверджують яскраву колористику українського народного костюма. Щоб дослідити більш детально кольорову гаму вбрання українців середини 19 століття, які мешкали в Київській губернії, було виявлено домінуючі кольори в одязі українців Київського, Васильківського, Радомишльського, Сквирського, Таращанського, Черкаського, Чигиринського та Звенигородського повітів, спочатку проаналізувавши колірну гаму костюму українців кожного села, де був Де ля Фліз. В результаті таких досліджень було отримано кольорову палітру одягу по кожному повіту і в цілому по Київській губернії. Дослідження підтверджені кольорними діаграмами. Зроблено структурний аналіз колористики українського вбрання по 42 осередкам, куди входили міста і села Київської губернії. В українському жіночому одязі гармонія кольорів досягалася тим, що світлий однотонний колір свит ошатно урівноважував яскраві плахти, фартухи, головні убори.

В даній статті представлені дослідження колористики жіночого одягу українок, які мешкали в Київському та Васильківському повітах Київської губернії в середині 19ст. Різнобарвні юпки із покупних тканин оживили монохромну гаму традиційних свит. В верхньому жіночому одязі з'явились яскраві життєрадісні акценти, що особливо помітно в малюнках Де ля Фліза.

Висновки. Вивчення художньо-композиційних характеристик українського народного костюма, до яких відноситься і колористика вбрання, є актуальним на сучасному етапі розвитку костюмознавчої науки, спрямованої на збагачення естетичних уподобань споживачів моди, що стверджує життєздатність та універсальність національного українського костюма. Проведені дослідження знайомлять з домінуючими кольорами та гармонійними поєднаннями кольорової палітри українського народного одягу. Матеріал представлений для використання результатів досліджень в проектуванні сучасних моделей одягу.

КОЛОРИСТИКА ЖІНОЧОГО КОСТЮМА УКРАЇНОК КИЇВСЬКОГО ПОВІТУ КИЇВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ

Кольорова палітра жіночого костюма мешканок м. Обухів

Кольорова палітра жіночого костюма мешканок с. Петропавлівська Борщагівка

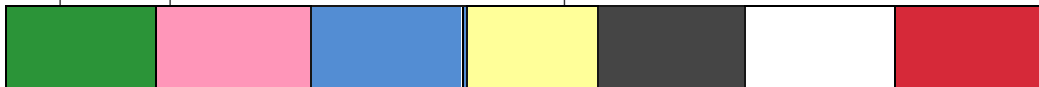
Кольорова палітра жіночого костюма мешканок с.Білогородка

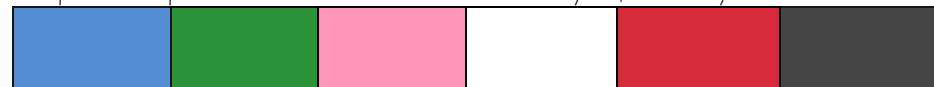
Кольорова палітра жіночого костюма мешканок с.Бугаївка

Кольорова палітра жіночого костюма мешканок сіл Трипілля та Вітачів

Кольорова палітра жіночого костюма мешканок сіл Жуківці та м.Обухів

Кольорова палітра жіночого костюма мешканок Петро-Павлівської Борщагівки і с. Білогородка

КОЛОРИСТИКА ЖІНОЧОГО КОСТЮМА УКРАЇНОК ВАСИЛЬКІВСЬКОГО ПОВІТУ КИЇВСЬКОЇ ГУБЕРНІЇ

Кольорова палітра жіночого костюма мешканок сіл Веприк, Плесецьке, Вільшанка, Барахти та м. Фастів

Кольорова палітра жіночого костюма мешканок сіл Плесецьке, Веприк та м. Фастів

Кольорова палітра жіночого костюма мешканок с. Плесецьке

Кольорова палітра жіночого костюма мешканок м.Фастів

Кольорова палітра жіночого костюма мешканок м. Васильків

Список використаних джерел

1. Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.Є. Декоративно-прикладне мистецтво. – Львів: Світ, 1993.

2. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського НАН України, Інститут рукопису Національної бібліотеки України ім.В.І.Вернадського. Альбоми Де ля Фліза у 2-томах. – К.: Поліграфкнига, 1999. - С.227-249

3. Де ля Фліз Д.П. Костюми селян Київської губернії. [Електронний ресурс]/

Режим доступу:

<http://litopys.org.ua/deflise/flise02.htm>

4. Білозуб В.Г., Заболотний В.Г., Рильський М.Т. Українське народне мистецтво. Тканини та вишивки.- К.: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1960.

5. Білозуб В.Г., Заболотний В.Г., Рильський М.Т. Українське народне мистецтво. Вбрання.- К.: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури УРСР, 1961